

Kadernota

2025 – 2028

Ruimte voor ontwikkeling

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting.....	3
<i>Ruimte voor ontwikkeling</i>	3
Financiële samenvatting.....	8
Financieel meerjarenperspectief	10
Toelichting programma's	12
Bestuur en ondersteuning	13
Veiligheid	14
Mobiliteit en bereikbaarheid.....	15
Onderwijs.....	16
Sport, cultuur en recreatie	17
Volksgezondheid en milieu	18
Bouwen en wonen (VHLOSV)	19
Algemene dekkingsmiddelen.....	21
Overhead	23
Ontwikkelingen	25
Sociaal domein	26
Ruimtelijk domein	29
Bedrijfsvoering & dienstverlening	32
Bijlagen	33
Uitgangspunten kadernota	33
Reserves.....	34

Bestuurlijke samenvatting

Ruimte voor ontwikkeling

Een kwestie van perspectief

Deze Kadernota komt uit op de helft van deze collegeperiode. De wereld én de gemeente Leidschendam-Voorburg zien er anders uit dan twee jaar geleden, toen deze gemeenteraad en dit college aan de slag gingen. Sommige ideeën en ontwikkelingen waren bekend. Andere, soms grote, opgaven konden niet worden voorzien maar vragen wel om een oplossing. Bovendien moeten politiek, bestuur en organisatie zich continu ontwikkelen om te blijven presteren. Ook dat vraagt blijvende aandacht.

Nu halverwege de termijn komt wel de vraag op: hoe vol is het glas nu? Is het glas halfvol, als we terugkijken naar alles dat nu in de eerste helft is neergezet? Of is het glas nog halfleeg, omdat er nog zoveel te doen is in de komende twee jaar? Uiteraard is het antwoord een kwestie van perspectief. Het glas is behoorlijk gevuld. We kunnen bogen op veel werk dat is verzet. Tegelijkertijd met deze kadernota worden de jaarstukken over 2023 gepresenteerd die daar nader op ingaan. De voortgang van het huidige jaar wordt belicht in de eerste Tussentijdse rapportage. Maar een Kadernota kijkt per definitie vooruit. In dat opzicht is het glas halfleeg en schetsen we hier de contouren hoe dat verder te vullen.

2025 en verder

Met deze kadernota voor 2025 geeft het college inzicht in de nieuwe plannen voor 2025 en verder. De plannen vormen een mix van eigen ambities, antwoorden op autonome ontwikkelingen en maatregelen om de gemeente zelf in staat te stellen haar werk nog beter te doen.

Om als gemeentebestuur een zo groot mogelijke positieve impact te maken, bevat deze kadernota een aantal plannen met bijbehorende financieringsvoorstellen. Daarbij zijn keuzes gemaakt omdat de (financiële) middelen niet onuitputtelijk zijn. Ondanks alle onzekerheid over de koers die het Rijk vaart en de hoeveelheid financiële middelen die het aan gemeenten ter beschikking stelt, is uiteindelijk het financiële beeld voor 2025 positief. De jaren daarna zijn vooralsnog minder gunstig, maar onze gemeente kan financieel een stootje hebben.

Dichter bij inwoners

De inbreng en betrokkenheid van onze inwoners is van groot belang voor het goed functioneren van het gemeentebestuur. Dit draagt bij aan een goede afweging van belangen bij de keuzes die gemaakt moeten worden. Daarom verankeren we participatie steviger in het werk van het gemeentelijk apparaat. Naast de bestaande manieren van inspraak en betrokkenheid starten we 2025 met een aantal experimenten rond de wijze van participeren door inwoners. Zo ervaren we wat wel werkt en wat niet werkt, en onder welke omstandigheden. Ook jongeren blijven we in 2025 actief betrekken bij de ontwikkeling van onze gemeente.

We blijven onze reguliere dienstverlening moderniseren. Daarbij optimaliseren we het uitgangspunt van 'click-call-face' in onze dienstverlening om iedere inwoner de mogelijkheid te geven om contact met de gemeente te hebben zoals de inwoner dat wenst.

Gemeenschappelijke ruimte voor ontmoeting in onze gemeente is schaars maar uiterst belangrijk. Daarom wordt in 2025 de hele vastgoedportefeuille strategisch doorgelicht en het vastgoedmanagement geprofessionaliseerd. Als we het hebben over modernisering, hebben we het

ook over investeren in de jeugd. Ieder kind in onze gemeente moet veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien. We stellen de ontwikkeling van het kind en diens talenten centraal. Vanuit de visie werken we aan nieuwe kindcentra met plek voor opvang, onderwijs en andere activiteiten die bijdragen aan talentontwikkeling. We zetten in op de beweging van symptoombestrijding in de jeugdzorg naar een sterke pedagogische basis, onder andere door het voeren van een fundamenteel gesprek over opvoeden, opgroeien en ontwikkelen. Onze jongste inwoners hebben recht op een goede leeromgeving en daarom start de komende jaren een aantal nieuwbouwprojecten van scholen in de gemeente. Ondertussen is er wel tijdelijke huisvesting nodig. 2025 is een bijzonder jaar; we staan dan ook samen stil bij 80 jaar leven in vrijheid. Een viering die in deze tijd extra betekenis heeft voor oud en jong.

Maatwerk ondersteuning voor kwetsbare inwoners

We ondersteunen inwoners die dat nodig hebben. Het re-integratie en participatiebeleid leidt tot meer aandacht voor meedoen in de samenleving. Het minimebeleid is beter toegespitst op de behoeften die er zijn aan bestaanszekerheid om van daaruit verdere stappen te maken.

We gaan door met de uitvoering van het welzijnsgesprek. De waarde hiervan voor onze inwoners met een hulpvraag is groot. Het leidt tot meer inzicht in 'de vraag achter de vraag' en daarmee tot maatwerkondersteuning.

De veranderingen in wetten en beleid hebben invloed; niet alleen op de mensen die hier gebruik van maken, maar ook op de werkprocessen van de organisatie. Om inwoners niet tussen de wal en het schip te laten vallen en meervoudige hulpbehoeftes beter op te kunnen pakken, verbeteren we in 2025 het integraal werken in beleid en uitvoering.

We bereiden keuzes voor om ons lokale stelsel van hulpverlening toekomstbestendig te maken. Daarbij gaan we meer de maatschappelijke kracht van de gemeenschap aanboren. Deze beweging wordt landelijk steeds vaker aangeduid als versterking van "de sociale basis". We gaan bestaande beleidsinstrumenten inzetten om beter te kunnen sturen op de doelen van het aangescherpte Sociaal Kompas (2021). Het gaat hierbij om zowel nieuwe beleidsplannen (onder andere Wmo, cultuur, jeugdbeleid en minimaregelingen) als ons stelsel van maatschappelijke subsidies (afschaffing van subsidietafels, aanscherping van opdrachten voor subsidies, waar nodig omzetting van subsidiëring in inkoop).

Samen voor een veilige gemeente

We werken actief met inwoners samen om de veiligheid te verbeteren. In 2025 geven we uitvoering aan de wijkplannen veiligheid die samen met inwoners zijn opgesteld. In het programma Sterk voor Noord is ook veiligheid goed geborgd. Als er toch ongewenste of onveilige situaties ontstaan, willen we handhaven met effectieve handhavingsinstrumenten. In 2025 investeren we daar dan ook in.

Onder meer in een scanauto voor handhaving op vergunningparkeren en in betere digitale ondersteuning van onze handhavers. Ook gaan we door met de pilot scanauto afval om uiteindelijk een definitief besluit te kunnen nemen over de inzet hiervan. We starten ook een proef met spoedeisende bestuursdwang bij afval om overtreders snel aan te kunnen pakken.

De reddingsbrigade Vlietland wordt ook niet vergeten. Deze mensen zorgen voor een specifieke vorm van veiligheid voor waterrecreanten. We starten een onderzoek naar de vervanging van hun huidige, door de brandweer afgekeurde gebouw.

Blijven werken aan bereikbaarheid

Er ligt een enorme opgave om onze gemeente duurzaam bereikbaar te houden/maken en in te zetten op anders reizen (de zogenaamde mobiliteitstransitie). Onder meer in combinatie met stormachtige groei van de Mall of The Netherlands, met de majeure woningbouwopgave, klimaat- en leefbaarheidsopgaven in zeer schaarse ruimte. De keerzijde van het succes van The Mall of the Netherlands is de verkeers- en parkeerdruk. Nu het Rijk een aantal belangrijke ingrepen waaronder de kruispunten van rijksweg N14 heeft uitgesteld, staat de gemeente er samen met de regio vrijwel alleen voor om oplossingen te creëren. Wij zetten in op duurzame vormen van mobiliteit, zoals wandelen, fietsen, openbaar vervoer en deelmobiliteit.

De bereikbaarheid van Leidschendam Zuid staat onder druk. Het openbaar vervoer is voor het gebied slecht bereikbaar. Wij gaan hiervoor aan de slag met hoognodige aanpassingen aan RandstadRailhalte Leidschendam-Voorburg, waarvan we ook de ontsluiting aan de andere kant van de Vliet willen gaan verbeteren.

Grote project is de zone van N14/Mall (Samenwerking met partners uit bedrijfsleven en overheid). Daarnaast investeren wij in fietsinfrastructuur, een actieplan verkeersveiligheid en verkeersmanagement Mall, waarbij er nu geld wordt gevraagd voor verkeersregelaars. De Mall en de gemeente bekostigen dit samen.

We blijven actief, alert en meedenken bij de ontwikkeling van de Planuitwerking Bereikbaarheid CID Binckhorst in Den Haag, Leidschendam-Voorburg én Rijswijk. De komst van de tramverbinding gaat gepaard met een inzet op de leefbaarheid van Voorburg-West waar bewoners en gemeente samen plannen voor maken.

De Huygenstunnel is een traject voor de lange termijn, maar we zetten ons nu al in om ook in de toekomst bereikbaarheid én leefbaarheid van onze gemeente te waarborgen. In 2025 zorgen we voor de herinrichting van de Dr. Van Noortstraat in Stompwijk.

In 2024 wordt een Actieplan Verkeersveiligheid opgesteld waarin vooral de ambities worden uiteengezet. Concrete maatregelen worden vanaf 2025 verwacht en zullen binnen een breder geheel van Mobiliteit en Bereikbaarheid worden bepaald.

Duurzame toekomst en een goede leefomgeving voor iedereen

In 2024 is de Omgevingswet van kracht geworden. Maar dit betekent niet dat we klaar zijn met de implementatie. We gaan door met de implementatie van de Omgevingswet. Dit houdt in dat we de processen stroomlijnen, de samenwerking tussen de vergunningsverleners verbeteren, de kinderziekten verhelpen. Maar ook dat we vanuit de nog vast te stellen omgevingsvisie willen gaan werken.

Het uitvoeringsprogramma duurzaamheid en het Groen actieplan uit 2023 worden onverminderd doorgezet. Stapje voor stapje gaat Leidschendam-Voorburg zo een duurzamere en groenere toekomst tegemoet. Isolatie, energiebesparing en collectieve inkoop blijven belangrijke maatregelen. De biodiversiteit verbeteren we door meer en ander groen en ander groenbeheer. De uitbreiding van het laadpalennetwerk voor elektrische auto's gaat ook in 2025 gestaag door. Ook treffen we voorbereidingen voor de eerste wijken die van het gas afgaan en zorgen we voor betrouwbare en betaalbare warmtelevering aan deze wijken.

Vervanging van de riolering in Voorburg Noord - noord kent vele meekoppelkansen die we benutten om de leefbaarheid van de wijk te vergroten. We investeren in maatregelen voor vergroening en klimaatadaptatie en tegen hittestress. Daarnaast stellen we geld ter beschikking om de openbare sportvelden (beter) te verlichten

Wonen, werken en recreëren in een aantrekkelijke omgeving

Het realiseren van de woningbouwopgave heeft ook in 2025 de volle aandacht. Diverse nieuwbouwprojecten starten, gaan door of worden opgeleverd. In Schakenbosch wordt het eerste deelplan 'Boomgaart-Lint' opgeleverd en in Vlietvoorde zal na de zomer gestart worden met de verkoop van de deelgebieden Bos en Plas. In Klein Plaspoelpolder wordt het eerste deel van 295 huurwoningen opgeleverd op de deellootatie Damsigt, en in de deellootatie Triadome worden de eerste van in totaal 123 woningen opgeleverd. We verwachten dat er zo'n 79 woningen in Stompwijk opgeleverd zullen worden, Het bouwprogramma Zustersdijk is in 2025 nog in voorbereiding; zo gaan we door met de uitbreiding van de woningvoorraad in Stompwijk. Voor Duivenvoorde verwachten we een anterieure overeenkomst te kunnen sluiten voor de bouw van een groot aantal ouderenwoningen. We verwachten ook besluitvorming over de Julianabaan zodat er vanaf 2028 weer een vitaal winkelcentrum is. Voor het Stationsplein in Voorburg werken we de raadsnotie over herontwerp en kunstobject uit en we werken aan een integraal stappenplan om het Damcentrum verder te ontwikkelen tot een leefbaar, levendig, recreatief en groen centrum. Voor de Oosterbegraafplaats stellen we extra budget ter beschikking om te verduurzamen en een familiekamer te realiseren. We herstellen de historische verbinding tussen de Vliet en Park Vreugd en Rust met een nieuwe brug in de oorspronkelijke stijl uit begin 20^e eeuw.

Als tijdelijke impuls ter versterking van de visie wordt een cultuurmakelaar ingezet. De cultuurmakelaar is de aanjager van het nieuwe beleid richting het brede culturele veld en kijkt daarnaast hoe de beschikbare middelen effectiever kunnen ingezet kunnen worden. De ervaringen met het Cultuurpodium en de activiteiten van Cultuur & Co zijn zo positief dat het voorstel is om de tijdelijke middelen om te zetten in structurele financiering.

Een wendbare, moderne organisatie

We verwachten dat de nieuwe wetgeving voor informatiebeveiliging NIS2 fors hogere lasten met zich meebrengt. In 2025 zetten we de eerste noodzakelijke stap om aan de regelgeving te voldoen en een beter inzicht te krijgen in de (kosten van de) vervolgstappen. De toenemende toepassing van cloudtechnologie – al dan niet opgelegd door leveranciers – brengt een aantal jaren structureel hogere lasten met zich mee. De implementatie van een nieuw financieel systeem per 2024 zal naar verwachting pas in 2025 goed kunnen worden afgerond. Afgelopen jaren bleek het organiseren van verkiezingen structureel duurder te zijn dan gebudgetteerd. We stellen daarom een correctie voor van het beschikbare budget voor verkiezingen. De voorbereidingen voor de nieuwe raadzaal krijgen in 2025 nog meer concreet vorm. In 2026 moet de zaal gereed zijn. Daarom zijn vanaf 2027 kapitaallasten opgenomen. Ook investeren we in een betere ondersteuning van de griffie op het gebied van IT, communicatie, en facilitaire zaken zoals de ondersteuning door de bodes.

De kadernota 2025 benadrukt het streven naar een betrokken, duurzame, en veilige gemeenschap, waarbij keuzes worden gemaakt met het oog op maatschappelijke impact en een verantwoordelijke bestuurlijke aanpak. Dit alles met het doel om een veerkrachtige, inclusieve, en toekomstgerichte gemeente te creëren. Het glas is nog niet vol, maar zal in 2025 een flink stuk voller zijn!

Het college van burgemeester en wethouders,

Martijn Vroom
Astrid van Eekelen
Bianca Bremer
Marcel Belt
Philip van Veller
Jeffrey Keus

Financiële samenvatting

De financiële ontwikkeling van het meerjarenperspectief kan grofweg ingedeeld worden in twee categorieën: ontwikkelingen die van invloed zijn op de baten en lasten van het bestaande beleid en/of wettelijke taken (exogene en autonome ontwikkelingen) en ontwikkelingen door beleidswijzigingen (nieuw beleid en intensivering). In onderstaande tabel zijn de totalen weergegeven.

Kadernota 2025 - 2028	2025	2026	2027	2028
<u>Vastgestelde begroting - raad november 2024:</u>				
Primitieve begroting	2.040	-6.669	-7.258	-7.641
Nota van Wijziging voorgaand jaar	367	140	2.497	2.497
Raadsbesluiten uit voorgaand jaar	-418	-458	-424	-422
1e Turap 2024	1.991	3.074	2.769	4.220
Uitgangspositie Kadernota	3.980	-3.913	-2.416	-1.345
Exogene en autonome ontwikkelingen	-2.389	2.281	2.551	2.651
Nieuw beleid & Intensiveringen	-1.869	-1.067	-1.289	-1.587
Ombuigingen	400	400	400	700
Investeringsplan	315	-109	-32	-555
Totaal effect Kadernota 2025 - 2028	-3.543	1.505	1.631	1.208
Geactualiseerd meerjarenperspectief	437	-2.408	-785	-137
Correctie voor saldo incidentele baten en lasten	1.776	779	815	425
Structureel begrotingssaldo 2025 - 2028	2.213	-1.629	30	288

Bedragen x € 1.000

Financiële positie

Deze kadernota schetst een structureel sluitende begroting in de jaren 2025, 2027 en 2028.

De financieel toezichthouder verwacht van de gemeente dat er een structureel en reëel sluitende begroting wordt aangeboden. Door ingrijpen van het Rijk zijn er de afgelopen jaren grote financiële uitdagingen ontstaan. De belangrijkste daarvan is de korting op het gemeentefonds vanaf 2026 waar alle gemeenten in Nederland mee te maken hebben. Daarnaast zijn er bijvoorbeeld ook tekorten op de arbeidsmarkt en is het moeilijk om gekwalificeerd personeel te vinden en te houden. Daarom kan niet alles en zeker niet tegelijk en zijn we genooddaakt om prioriteiten te stellen. De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft haar financiën goed op orde en daarom zijn de financiële effecten vergeleken met andere gemeenten beperkt.

Het sluitende financieel perspectief in deze kadernota is naast gedegen financieel beleid ook te danken aan het afschaffen van de opschalingskorting vanaf 2026 en het, waar nodig, behoedzaam inzetten van de algemene reserve. Het afschaffen van de opschalingskorting is in de Voorjaarsnota 2024 van het Rijk aangekondigd. Daarnaast is het voor gemeenten mogelijk gemaakt om jaarlijks een deel van de algemene reserves in te zetten voor structureel beleid. De gemeente Leidschendam-

Voorburg wil daar (indien nodig) beperkt gebruik van maken, voor maximaal het gemiddelde jaarrekeningresultaat (exclusief inzet van reserves) over de afgelopen jaren, afgerond € 3 miljoen. Dit zorgt ervoor dat onze algemene reserve vrij besteedbaar niet op korte termijn en ongestructureerd wordt uitgeput om de tekorten vanuit het gemeentefonds te dekken. Hiermee wordt ook voorkomen dat de balanspositie verslechtert en dat de gemeente eerder dan noodzakelijk een beroep op de geld of kapitaalmarkten moet doen. Onze gemeente heeft voor het afschaffen van de opschalingskorting actief lobby gevoerd bij het Platform Middelgrote Gemeenten (M50) en bij de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). In de toekomst blijven wij alert op ontwikkelingen en blijven wij ons inzetten voor een gezonde financiële huishouding van onze gemeente.

Het beleid, de impulsen en investeringen die vanuit het coalitieakkoord in 2025 nodig zijn, zijn reeds bij de programmabegroting 2023-2026 meerjarig opgenomen. Voor bepaalde onderdelen stelt het college voor om extra middelen beschikbaar. Het betreft hier nieuw beleid en intensiveringen van beleid, zoals de herinrichting van de Dokter van Noortstraat, de ontwikkeling van de Julianabaan, ontwikkelingen in cultuur en de ondersteuning van de Griffie. Daarnaast stelt het college de komende jaren extra middelen beschikbaar voor (onontkoombare) exogene en autonome ontwikkelingen. Voorbeelden hiervan zijn de digitale ontwikkeling, een vertrouwelijk informatiesysteem, het organiseren van de verkiezingen en de extra kosten in verband met de tijdelijke huisvesting van scholen. Ook is het investeringsplan geactualiseerd. Het investeringsplan wordt in een apart raadsvoorstel aan de raad voorgelegd. De verwachte financiële effecten van de actualisatie zijn in deze kadernota verwerkt. Onder ombuigingen is het effect van de doorlichting van de gemeentelijke begroting opgenomen. Waar minder geld nodig is, geven we dat “terug” aan de raad.

Gemeentelijke reserves

De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft een flinke financiële buffer in de schatkist. De reservepositie kan hiermee als royaal worden bestempeld. Het betreft hier onder andere een algemene reserve vrij besteedbaar en diverse door de raad ingestelde bestemmingsreserves. De algemene reserve kan slechts beperkt worden ingezet voor structureel beleid. De bestemmingsreserves zijn onder andere gekoppeld aan duurzaamheid en energietransitie, herstelbeleid, mobiliteit, bereikbaarheid, onderwijshuisvesting, vluchtelingenopvang en langer zelfstandig wonen. De omvang van de bestemmingsreserves maakt het mogelijk dat de gemeente fors investeert in belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen, zonder dat dit ons meerjarenperspectief raakt of dat er op andere belangrijke taakvelden ingegrepen moet worden. Het gaat hier altijd om incidentele uitgaven. Er zijn diverse bestedingsplannen, waaronder het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid en Energietransitie. Het is wel zo dat als de plannen uitgevoerd zijn, onze reserves flink afnemen. Ondanks dat hebben ze naar verwachting nog steeds een acceptabel niveau en blijft de solvabiliteit ruim boven de 30%.

In onderstaande tabel is het verloop van de reserves weergegeven.

Reserves	Stand 31-12- 2023	Stand 31-12- 2024	Stand 31-12- 2025	Stand 31-12- 2026	Stand 31-12- 2027	Stand 31-12- 2028
Algemene reserve	69.377	67.527	66.064	60.369	59.683	59.546
Totaal Algemene reserve	69.377	67.527	66.064	60.369	59.683	59.546
Bestemmingsreserve	143.848	141.210	135.752	130.625	125.967	123.044
Totaal Bestemmingsreserve	143.848	141.210	135.752	130.625	125.967	123.044
Totaal	213.225	208.737	201.816	190.994	185.650	182.590

Bedragen x € 1.000

Financieel meerjarenperspectief

Financieel meerjarenperspectief	2025	2026	2027	2028
Uitgangspositie Kadernota 2025-2028	3.980	-3.913	-2.416	-1.345
Mutaties meerjarenperspectief:				
<u>Exogene en autonome ontwikkelingen</u>				
1. Afschaffen opschalingskorting	-2.025	2.700	2.700	2.700
2. Digitale transitie naar de cloud	-219	-219	-119	-69
3. Experimenteerprogramma LV Participatie	-70	-70	0	0
4. Financieel pakket ERPx	-100	-50	0	0
5. Gemeenten essentieel onder NIS-2 & Applicatie AVG en ISMS	-200	-200	-200	-200
6. Herimplementatie personeelsadministratie systeem	-50	-100	-50	0
7. Organisatie verkiezingen	0	-55	-55	-55
8. Stelpost BTW compensatiefonds	700	700	700	700
9. Tijdelijke huisvesting scholen verbouwing en verlenging huurcontract	-425	-425	-425	-425
Subtotaal	-2.389	2.281	2.551	2.651
<u>Nieuw beleid & Intensiveringen</u>				
10.80-jaar vrijheid	-75	0	0	0
11.Damcentrum en Stationsplein	-300	-150	0	0
12.Doorontwikkeling handhavingsinstrumenten	-100	-100	-100	-100
13.Gebiedsvisie De Julianabaan	0	0	0	-400
14.Gemeentelijk vastgoedmanagement	-180	0	0	0
15.Herinrichting Dr. van Noortstraat	0	-260	-260	-260
16.Herinrichting verharding Voorburg-Noord Noord	0	0	0	-147
17.Huisvesting raad	0	0	-307	-307
18.Nieuwbouw reddingsbrigade	-100	-53	-53	-53
19.Omgevingsplan 3.0 en ontwikkeling omgevingsprogramma's	-500	0	0	0
20.Ondersteuning gemeenteraad	-224	-224	-224	-224
21.Ontwikkelingen cultuur	-150	-150	-50	-50
22.Oosterbegraafplaats	-16	-16	-16	-16
23.Park Vreugd en Rust - Brug langs de Vliet	-14	-14	-14	-14

24. Service Centrum LV - moderne dienstverlening	-50	0	0	0
25. Vergroenen Voorburg-Noord noord	0	-100	-265	0
26. Verkeersregelaars Mall of the Netherlands	-50	0	0	0
27. Verlichting openbare sportveldjes	0	0	0	-16
28. Versterken integraal werken in beleid en uitvoering Sociaal domein	-110	0	0	0
Subtotaal	-1.869	-1.067	-1.289	-1.587

Ombuigingen

29. Doorlichting begroting (actie arendsoog)	400	400	400	700
Subtotaal	400	400	400	700

Loon- en prijsontwikkeling

30. Aanpassen batenbudgetten aan prijspeil 2025	1.318	1.326	1.326	1.326
31. Aanpassen lastenbudgetten aan prijspeil 2025	-7.366	-7.287	-7.273	-7.179
32. Loon- en prijscompensatie Gemeentefonds prijspeil 2025	6.048	5.961	5.947	5.853
Subtotaal	0	0	0	0

Investeringsplan

33. Actualisatie Investeringsplan 2024-2028	315	-109	-32	-555
Subtotaal	315	-109	-32	-555

Totaal mutaties meerjarenperspectief	-3.543	1.505	1.631	1.208
---	---------------	--------------	--------------	--------------

Geactualiseerd meerjarenperspectief	437	-2.408	-785	-137
Correctie voor saldo incidentele baten en lasten	1.776	779	815	425
Structureel begrotingssaldo	2.213	-1.629	30	288

Bedragen x € 1.000

Toelichting programma's

Bestuur en ondersteuning

Programma Bestuur en ondersteuning	2025	2026	2027	2028
Exogene en autonome ontwikkelingen				
Organisatie verkiezingen	0	-55	-55	-55
Subtotaal	0	-55	-55	-55
Nieuw beleid & Intensiveringen				
80-jaar vrijheid	-75	0	0	0
Gemeentelijk vastgoedmanagement	-180	0	0	0
Service Centrum LV - moderne dienstverlening	-50	0	0	0
Subtotaal	-305	0	0	0
Totaal programma Bestuur en ondersteuning	-305	-55	-55	-55

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Exogene en autonome ontwikkelingen

Organisatie verkiezingen De gemeente organiseert de Gemeenteraadsverkiezingen 2026, de Provinciale & waterschapsverkiezingen 2027, de verkiezingen voor de Tweede kamer 2028 en de Europese parlementsverkiezingen 2029. Hiervoor is onvoldoende budget in de begroting opgenomen. De extra benodigde middelen zijn in deze kadernota verwerkt.

Nieuw beleid & Intensiveringen

80-jaar vrijheid In 2025 viert Nederland 80-jaar vrijheid. Om de viering ook in Leidschendam-Voorburg vorm te geven is budget nodig. De verwachting is dat een deel van dit budget al in 2024 besteed zal worden. De komende tijd wordt het bestedingsplan opgesteld en bij de 2e tussentijdse rapportage 2024 volgt een verdeling van dit budget over 2024 en 2025.

Gemeentelijk vastgoedmanagement In onze gemeente ontbreekt al meerdere jaren beleid voor het gemeentelijke vastgoed. Daarnaast zijn niet alle gangbare taken voor professioneel vastgoedmanagement belegd: de beleidstaak is belegd, de beheer- en onderhoudstaak is belegd en de aan- en verhuurtaak is belegd. Voor de periode vanaf 2025 is structurele deskundige capaciteit binnen de ambtelijke organisatie nodig om deze nu nog niet belegde taak uit te voeren.

Service Centrum LV - moderne dienstverlening Het Service Centrum van onze gemeente voldoet niet langer aan de eisen die moderne dienstverlening eraan stelt. De veiligheid van bezoekers en werknemers, gecombineerd met een prettige ontvangst wordt steeds belangrijker. We onderzoeken de mogelijkheden om de inrichting te verbeteren en maken hiervoor een vier jaren plan. We reserveren budget voor het onderzoek en het maken van een plan. De daaruit volgende kosten worden na positief besluit meegenomen in de P&C-cyclus.

Veiligheid

Programma Veiligheid	2025	2026	2027	2028
Nieuw beleid & Intensiveringen				
Doorontwikkeling handhavingsinstrumenten	-100	-100	-100	-100
Nieuwbouw reddingsbrigade	-100	-53	-53	-53
Subtotaal	-200	-153	-153	-153
Totaal programma Veiligheid	-200	-153	-153	-153

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Nieuw beleid & Intensiveringen

Doorontwikkeling

handhavingsinstrumenten

De komende jaren wordt geïnvesteerd in een verdere doorontwikkeling op handhavingsinstrumenten. Als gevolg van de structurele uitbreiding van de capaciteit van handhaving, kunnen we hier extra op inzetten. Het gaat specifiek om het inzetten van diverse tools om effectiever te kunnen handhaven op afval. Hiernaast is een deel van de doorontwikkeling gereserveerd voor het toevoegen van een scanvoertuig die ingezet zal worden wanneer wordt overgegaan tot invoering van vergunningparkeren.

Nieuwbouw reddingsbrigade

De reddingsbrigade in Vlietland beschikt over een eigen onderkomen. Het pand dat er nu staat is oud en deels door de brandweer afgekeurd. Een schouw door de gemeente heeft meer gebreken laten zien. Naar aanleiding van die schouw heeft het college ingestemd met een onderzoek naar een schets- en voorlopig ontwerp voor nieuwbouw. Dat schetsontwerp ligt er nu en nu moet het gerealiseerd worden.

Mobiliteit en bereikbaarheid

Programma Mobiliteit en bereikbaarheid	2025	2026	2027	2028
Nieuw beleid & Intensiveringen				
Herinrichting Dr. van Noortstraat	0	-260	-260	-260
Herinrichting verharding Voorburg-Noord Noord	0	0	0	-147
Verkeersregelaars Mall of the Netherlands	-50	0	0	0
Verlichting openbare sportveldjes	0	0	0	-16
Subtotaal	-50	-260	-260	-423
Investeringsplan				
Actualisatie Investeringsplan 2024-2028	144	-47	-39	-65
Subtotaal	144	-47	-39	-65
Totaal programma Mobiliteit en bereikbaarheid	94	-307	-299	-488

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Nieuw beleid & Intensiveringen

<i>Herinrichting Dr. van Noortstraat</i>	De Dr. van Noortstraat transformeren we naar een 30 km gebied dat voornamelijk is bestemd voor bestemmingsverkeer. De uitvoering wordt verwacht in het eerste kwartaal van 2025 en de verwachte doorlooptijd is één jaar. De kapitaallasten worden vanaf 2026 structureel in de begroting verwerkt.
<i>Herinrichting verharding Voorburg-Noord Noord</i>	De wijk Voorburg-Noord Noord staat binnenkort op de planning om de riolering te vervangen. Aangezien de straat volledig open moet, wordt het herinrichten van de wijk als koppelkans gezien. Voor de herinrichting van de verharding en het nieuwe straatmateriaal zijn extra kredieten nodig, waarvan de kapitaallasten in de begroting verwerkt zijn.
<i>Verkeersregelaars Mall of the Netherlands</i>	De verkeersregelaars zijn op basis van de huidige situatie structureel nodig. Deze bedragen zijn tot en met augustus 2025 opgenomen in de begroting. Daarom wordt voorgesteld om vanaf september 2025 additioneel budget beschikbaar stellen.
<i>Verlichting openbare sportveldjes</i>	Met deze nieuwe investering wordt uitvoering gegeven aan de motie Verlichting openbare sportveldjes.
Investeringsplan	
<i>Actualisatie Investeringsplan 2024-2028</i>	De actualisatie van het Investeringsplan 2024-2028 heeft invloed op de begrote kapitaallasten in alle programma's. Het resultaat van het effect op het meerjarig begrotingssaldo is hier te zien.

Onderwijs

Programma Onderwijs	2025	2026	2027	2028
Exogene en autonome ontwikkelingen				
Tijdelijke huisvesting scholen verbouwing en verlenging huurcontract	-425	-425	-425	-425
Subtotaal	-425	-425	-425	-425
Investeringsplan				
Actualisatie Investeringsplan 2024-2028	11	11	634	187
Subtotaal	11	11	634	187
Totaal programma Onderwijs	-414	-414	209	-238

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Exogene en autonome ontwikkelingen

Tijdelijke huisvesting scholen verbouwing en verlenging huurcontract De komende jaren gaat de nieuwbouw van een aantal scholen in Voorburg starten. De behoefte aan tijdelijke huisvesting zal 8 tot 10 jaar zijn. Momenteel worden er diverse scenario's uitgewerkt. Financieel wordt nu één van de scenario's opgenomen. Een gedeelte van de kosten is opgenomen in het investeringsplan als verbouwingskrediet. De overige kosten betreffen de structurele huurlasten van een locatie voor tijdelijke huisvesting.

Investeringsplan

Actualisatie Investeringsplan 2024-2028 De actualisatie van het Investeringsplan 2024-2028 heeft invloed op de begrote kapitaallasten in alle programma's. Het resultaat van het effect op het meerjarig begrotingssaldo is hier te zien.

Sport, cultuur en recreatie

Programma Sport, cultuur en recreatie	2025	2026	2027	2028
Nieuw beleid & Intensiveringen				
Ontwikkelingen cultuur	-150	-150	-50	-50
Vergroenen Voorburg-Noord noord	0	-100	-265	0
Subtotaal	-150	-250	-315	-50
Investeringsplan				
Actualisatie Investeringsplan 2024-2028	158	-4	-31	-53
Subtotaal	158	-4	-31	-53
Totaal programma Sport, cultuur en recreatie	8	-254	-346	-103

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Nieuw beleid & Intensiveringen

Ontwikkelingen cultuur

Als aanjager van het nieuwe beleid richting het brede culturele veld is een cultuurmakelaar gewenst. Het is een tijdelijke impuls ter versterking van de uitvoering van de visie en de agenda met hoofdlijnen. Het effectief inzetten van de middelen wordt tevens een opdracht van de cultuurmakelaar.

Vergroenen Voorburg-Noord noord

Daarnaast zijn de ervaringen met Cultuurpodium/Cultuur en Co positief. Dit wordt structureel gemaakt.

Tijdens de herinrichting van de wijk Voorburg-Noord Noord wordt ook gekeken naar het vergroten van de leefbaarheid, vergroenen, klimaatadaptatie en het tegengaan van hittestress. De huidige budgetten zijn onvoldoende, waardoor extra budget nodig is.

Investeringsplan

Actualisatie Investeringsplan 2024-2028

De actualisatie van het Investeringsplan 2024-2028 heeft invloed op de begrote kapitaallasten in alle programma's. Het resultaat van het effect op het meerjarig begrotingssaldo is hier te zien.

Volksgezondheid en milieu

Programma Volksgezondheid en milieu	2025	2026	2027	2028
Nieuw beleid & Intensiveringen				
Oosterbegraafplaats	-16	-16	-16	-16
Subtotaal	-16	-16	-16	-16
Totaal programma Volksgezondheid en milieu	-16	-16	-16	-16

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Nieuw beleid & Intensiveringen

Oosterbegraafplaats

In het kader van de verduurzaming van de Oosterbegraafplaats is er geld beschikbaar gesteld om werkzaamheden uit te voeren. Aangezien er ook een plan ligt om de familiekamer aan te pakken is het wenselijk om de verduurzaming en aanpassing van de familiekamer integraal aan te pakken. Voor de aanpassing van de familiekamer dient in 2024 een investeringskrediet beschikbaar gesteld te worden. De kapitaallasten van deze investering landen vanaf 2025 in de begroting.

Bouwen en wonen (VHLOSV)

Programma Bouwen en wonen (VHLOSV)	2025	2026	2027	2028
Nieuw beleid & Intensiveringen				
Damcentrum en Stationsplein	-300	-150	0	0
Gebiedsvisie De Julianabaan	0	0	0	-400
Omgevingsplan 3.0 en ontwikkeling omgevingsprogramma's	-500	0	0	0
Park Vreugd en Rust - Brug langs de Vliet	-14	-14	-14	-14
Subtotaal	-814	-164	-14	-414
Investeringsplan				
Actualisatie Investeringsplan 2024-2028	-15	1	1	1
Subtotaal	-15	1	1	1
Totaal programma Bouwen en wonen (VHLOSV)	-829	-163	-13	-413

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Nieuw beleid & Intensiveringen

Damcentrum en Stationsplein Voor beide plekken in onze gemeente zijn in 2023 moties aangenomen. De moties hebben gemeen dat er sprake is van meerdere ruimtelijke gebruiksdoelen en dat de inrichting en het verblijfsklimaat verbetering vragen.

De motie Een Fijn thuis aan de Sluis gaat over Damcentrum en roept op een integraal stappenplan voor het gebied te maken. Dat stappenplan is gereed. In het stappenplan is uitgewerkt welke verbetermaatregelen al zijn of worden uitgevoerd en welke verbetermaatregelen eerst nadere uitwerking en financiering vragen alvorens deze kunnen worden uitgevoerd.

De motie En Plein Public gaat over het Stationsplein in Voorburg en roept op een integraal verbeterplan te maken. Hiervoor is eerst een projectplan gemaakt. Dat is gereed. Het projectplan maakt onderscheid tussen verbeteringen in de inrichting van het plein op korte en middellange termijn. Het voornemen is om op middellange termijn de voorgenomen tramlijn van Den Haag centrum via de Binckhorst naar Voorburg van een halte te voorzien op het Stationsplein. De herinrichting van het Stationsplein, rekening houdend met huidige én nieuwe gebruiksdoelen (tramhalten, verkoelende waterpartij), is gekoppeld aan de tijdlijn van de planstudie en de financiering van het Masterplan Bereikbaarheid CID Binckhorst. Voor de korte termijn wil het college ruimte bieden voor 'no regret' verbetermaatregelen (ruimte voor terrassen, ruimte voor kleinschalige vergroening, decoratie van de pilaren).

Voor de uitvoering van het projectplan Damcentrum en Stationsplein is projectcapaciteit benodigd. Hiervoor zijn extra middelen opgenomen in de Kadernota.

Gebiedsvisie De Julianabaan In samenspraak met de winkeliers, bewoners en vastgoedeigenaren wordt gewerkt aan het opstellen van een integrale gebiedsvisie voor De Julianabaan. Een visie die richting geeft aan het toekomstbestendig maken van dit woon-, winkel- en verblijfsgebied. De gebiedsvisie zal onder meer betrekking hebben op de herinrichting en het vergroenen van de openbare gebieden. Verder maakt de inpassing van een nieuwe bibliotheek, inclusief verbrede culturele

functies zoals oefenruimtes en theater, en verschillende private initiatieven onderdeel uit van de opgave. De vaststelling van de gebiedsvisie wordt voorzien in het eerste kwartaal van 2025. Voorafgaand daaraan wordt in de tweede helft van 2024 gekomen tot een zogenaamde basisvariant als fundament voor de visie en wordt in die periode een vervolg gegeven aan het participatietraject.

*Omgevingsplan 3.0 en
ontwikkeling
omgevingsprogramma's*

In 2024 worden de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan 2.0 gemaakt. Deze krijgen vanaf 2025 een vervolg in het Omgevingsplan 3.0. en meerdere Omgevingsprogramma's. Centraal bij het instrument omgevingsprogramma staat de vraag hoe invulling gegeven wordt aan de ambities, doelen en opgaves uit de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie bepaalt aan welke programma's verder gewerkt gaat worden en waar daarbij de prioriteiten liggen. In het Omgevingsplan 2.0 wordt in 2024 toegewerkt naar een basis om in 2025 gebieds- dan wel themagericht het Omgevingsplan voor het gehele grondgebied van Leidschendam-Voorburg te gaan maken. Dit voor de hele gemeente dekkende plan noemen we Omgevingsplan 3.0. De opgave om tot dat plan te komen kan worden vergeleken met het maken van een bestemmingsplan voor het gehele grondgebied met participatie en aandacht voor alle beleidsmatige, juridische en technische componenten. Daarbij is extra aandachtspunt dat ook alle relevante wetgeving en de te gebruiken ICT-omgeving is veranderd. Ook dat geeft de nodige uitdagingen. Er is projectcapaciteit (projectleiders en -assistenten) en specifieke expertise nodig om deze nieuwe instrumenten goed in te zetten en om waar nodig ondersteunend onderzoek te laten doen. Voor 2025 is hiervoor een bedrag geraamd, bedoeld voor projectcapaciteit en specifieke expertise. In de huidige organisatie ontbreekt de ruimte en deels ook de kennis om de Omgevingsprogramma's en het Omgevingsplan 3.0. te maken. Dit is daarmee ook een impuls om als organisatie de kennis en kunde zelf te verwerven. In 2025 zal inzichtelijk worden gemaakt welke inzet nodig is in 2026 en latere jaren.

*Park Vreugd en Rust - Brug
langs de Vliet*

"Brug langs de Vliet" vormt een voortzetting van het raadsbesluit 3562 (4 december 2023), waarin is aangegeven dat de kwestie van de brug nader zou worden onderzocht en dan op teruggekomen zou worden. Dit projectonderdeel omvat de herintroductie van een historische verbinding tussen de centrale vijver en de Vliet in park Vreugd & Rust, waarbij een brug uit het begin van de 20e eeuw nieuw leven wordt ingeblazen. Het vormt het sluitstuk van het herstel en de versterking van het Rijksmonument Park Vreugd en Rust.

Investeringsplan
*Actualisatie Investeringsplan
2024-2028*

De actualisatie van het Investeringsplan 2024-2028 heeft invloed op de begrote kapitaallasten in alle programma's. Het resultaat van het effect op het meerjarig begrotingssaldo is hier te zien.

Algemene dekkingsmiddelen

Programma Overige onderdelen	2025	2026	2027	2028
Exogene en autonome ontwikkelingen				
Afschaffen opschalingskorting	-2.025	2.700	2.700	2.700
Stelpost BTW compensatiefonds	700	700	700	700
Subtotaal	-1.325	3.400	3.400	3.400
Ombuigingen				
Doorlichting begroting (actie arendsoog)	400	400	400	700
Subtotaal	400	400	400	700
Loon- en prijsontwikkeling				
Aanpassen batenbudgetten aan prijspeil 2025	1.318	1.326	1.326	1.326
Aanpassen lastenbudgetten aan prijspeil 2025	-4.407	-4.403	-4.390	-4.305
Loon- en prijscompensatie Gemeentefonds prijspeil 2025	6.048	5.961	5.947	5.853
Subtotaal	2.959	2.884	2.883	2.873
Totaal programma Overige onderdelen	2.034	6.684	6.683	6.973

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Exogene en autonome ontwikkelingen

Afschaffen opschalingskorting Met de Voorjaarnota van het Rijk is besloten dat de oploop van de opschalingskorting vanaf 2026 structureel wordt geschrapt. In ruil daarvoor worden gemeenten in 2025 éénmalig gekort. De definitieve verwerking vindt plaats na ontvangst van de meicirculaire. Vooruitlopend daarop is deze stelpost opgenomen.

Stelpost BTW compensatiefonds

Gemeenten kunnen in de ramingen van hun begrotingen rekening houden met de ruimte onder het plafond van het BTW compensatiefonds (BCF), omdat deze altijd achteraf wordt uitgekeerd aan gemeenten. Omdat de hoogte van deze ruimte onzeker is zijn in het verleden afspraken tussen de gezamenlijke toezichthouders en BZK gemaakt over wat een reële hoogte van deze ruimte is. Afgesproken is dat de laatst gerealiseerde ruimte onder het BCF-plafond de maximaal toegestane ruimte is die gemeenten mogen ramen in hun begrotingen. Deze gerealiseerde ruimte wordt bekendgemaakt in de meicirculaire. Vooruitlopend op de meicirculaire wordt een stelpost hiervoor opgenomen.

Ombuigingen

Doorlichting begroting (actie arendsoog)

Jaarlijks wordt de zogenaamde actie arendsoog gehouden. Hierbij wordt de gemeentelijke begroting doorgelicht. Door jaarlijks budgetten aan te passen aan een realistisch uitgavenniveau worden de gemeentelijke middelen zo efficiënt mogelijk ingezet.

De huidige verwachting is dat dit structurele ruimte in de gemeentelijke begroting zal opleveren.

In deze Kadernota wordt een stelpost opgenomen die bij de begroting wordt ingevuld.

Loon- en prijsontwikkeling***Aanpassen batenbudgetten
aan prijspeil 2025***

De verwachte inflatie heeft gevolgen voor de gemeentelijke inkomsten in 2025. Deze worden jaarlijks bijgesteld aan de inflatie. Om die reden wordt er voor de verwachte stijging van de gemeentelijke baten in deze kadernota een stelpost opgevoerd, waarbij de nadere invulling plaatsvindt in de programmabegroting 2025-2028.

***Aanpassen lastenbudgetten
aan prijspeil 2025***

In deze kadernota zijn stelposten opgenomen om de loon- en prijsstijgingen op te kunnen vangen. Deze indexeringspercentages zijn gebaseerd op de verwachte loon- en prijsstijgingen zoals opgenomen in het Centraal Economisch Plan 2024 van het Centraal Planbureau. Bij het opstellen van de programmabegroting 2025-2028 worden deze uitgewerkt.

***Loon- en prijscompensatie
Gemeentefonds prijspeil 2025***

Jaarlijks wordt in de meicirculaire gemeentefonds bekendgemaakt welke prijscompensatie de gemeenten ontvangen voor een komend begrotingsjaar. Vooruitlopend op de bekendmaking van deze inflatie bij de meicirculaire 2024, is op basis van het Centraal Economisch Plan 2024 een inschatting gemaakt van de loon- en prijscompensatie die de gemeente mag verwachten van het Rijk.

Overhead

Programma Overhead	2025	2026	2027	2028
Exogene en autonome ontwikkelingen				
Digitale transitie naar de cloud	-219	-219	-119	-69
Experimenteerprogramma LV Participatie	-70	-70	0	0
Financieel pakket ERPx	-100	-50	0	0
Gemeenten essentieel onder NIS-2 & Applicatie AVG en ISMS	-200	-200	-200	-200
Herimplementatie personeelsadministratie systeem	-50	-100	-50	0
Subtotaal	-639	-639	-369	-269
Nieuw beleid & Intensiveringen				
Huisvesting raad	0	0	-307	-307
Ondersteuning gemeenteraad	-224	-224	-224	-224
Versterken integraal werken in beleid en uitvoering Sociaal domein	-110	0	0	0
Subtotaal	-334	-224	-531	-531
Loon- en prijsontwikkeling				
Aanpassen lastenbudgetten aan prijspeil 2025	-2.959	-2.884	-2.883	-2.873
Subtotaal	-2.959	-2.884	-2.883	-2.873
Investeringsplan				
Actualisatie Investeringsplan 2024-2028	17	-70	-597	-627
Subtotaal	17	-70	-597	-627
Totaal programma Overhead	-3.915	-3.817	-4.381	-4.300

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Exogene en autonome ontwikkelingen

Digitale transitie naar de cloud Met deze transitie voldoet de gemeente aan de eisen die aan privacy en security worden gesteld. Omdat de complexiteit toeneemt is de stap naar de cloud een vereiste, dit brengt extra licentie- en beheerskosten met zich mee. Naar verwachting verschuiven deze extra kosten naar eigen beheer vanaf 2027.

Experimenteerprogramma LV Participatie In de participatieverordening staat opgenomen dat er een tweejaarlijks experimenteerprogramma komt. Om de ontwikkeling van inwonerparticipatie te bevorderen, experimenteert de gemeente periodiek met nieuwe vormen van inwonerparticipatie. Het college stelt tweejaarlijks een experimenteerprogramma vast met drie elementen: een keuze van de te beproeven nieuwe vormen van participatie, de uitvoeringscondities in de sfeer van middelen, capaciteit en bekwaamheid, en de toetsingscriteria voor de evaluatie na het experiment.

Financieel pakket ERPx Op 1 januari 2024 is een nieuw financieel systeem in gebruik genomen (ERPx), doordat het voormalige systeem (Decade) niet meer wordt ondersteund. De doorontwikkeling van dit systeem zal in 2025 en 2026 nog tot extra kosten leiden voor inzet van specialistische kennis.

Gemeenten essentieel onder NIS-2 & Applicatie AVG en ISMS Het plan is om een vertrouwelijk informatiesysteem te implementeren dat technisch voldoet aan de eisen (van bijvoorbeeld ISO 27001, de AVG en BIO). Hierdoor wordt informatie op de juiste manier opgeslagen en gedeeld, bewaartermijnen niet overschreden, krijgen alleen geautoriseerde personen toegang en kan een privacy proof proces worden afgedwongen.

Herimplementatie personeelsadministratie systeem De leverancier van het personeelsadministratie systeem heeft aangekondigd het software pakket naar de cloud te migreren in de loop van 2024. Dat betekent een herimplementatie van het systeem. Voor dit project zijn geen middelen opgenomen op de gemeentelijke begroting. Het gaat om implementatiekosten (2024 en 2025) en nazorg (2026).

Nieuw beleid & Intensiveringen

Huisvesting raad Op basis van de raadsbrief Huisvesting raad & griffie (3105) is er opdracht gegeven om scenario's verder uit te werken, waarbij de financiële gegevens op hoofdlijnen zijn gedeeld. Op basis van deze informatie is een gemiddelde van de kapitaallasten opgenomen in de meerjarenbegroting.

Ondersteuning gemeenteraad Ondersteuning van de griffie en raad op het gebied van communicatie, ICT en facilitaire zaken. Het betreft extra inzet bodes op avonden in Swaensteyn en een onderzoek voor communicatie. Ook de ondersteuning vanuit ICT voor de griffie en de raad wordt meegenomen.

Versterken integraal werken in beleid en uitvoering Sociaal domein In 2025 is een vervolg nodig dat zich specifiek richt op interdisciplinair werken in de uitvoering, gericht op het verbinden van de inspanningen op de deelterreinen van het sociaal domein (jeugdhulp, Wmo-hulp, re-integratie en participatie etc.).

Loon- en prijsontwikkeling *Aanpassen lastenbudgetten aan prijspeil 2025*

In deze kadernota zijn stelposten opgenomen om de loon- en prijsstijgingen op te kunnen vangen. Deze indexeringspercentages zijn gebaseerd op de verwachte loon- en prijsstijgingen zoals opgenomen in het Centraal Economisch Plan 2024 van het Centraal Planbureau. Bij het opstellen van de programmabegroting 2025-2028 worden deze uitgewerkt.

Investeringsplan

Actualisatie Investeringsplan 2024-2028 De actualisatie van het Investeringsplan 2024-2028 heeft invloed op de begrote kapitaallasten in alle programma's. Het resultaat van het effect op het meerjarig begrotingssaldo is hier te zien.

Ontwikkelingen

Er komen ontwikkelingen op de gemeente af die van invloed kunnen zijn op het meerjarenperspectief. Dit betreft veelal ontwikkelingen die nog niet financieel becijferd kunnen worden en een mogelijke risico of kans met zich meebrengen. De ontwikkelingen worden gegroepeerd weergegeven onder het sociaal domein, ruimtelijk domein en bedrijfsvoering & dienstverlening.

Sociaal domein

Vluchtelingenopgaven

Gemeenten hebben grote uitdagingen om de verplichtingen als gevolg van de 'Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen' (Spreidingswet) en de taakstelling statushouders uit te voeren. Gebrek aan betaalbare woningen en landelijke negatieve berichtgeving over asielzoekers zorgen voor begrijpelijke maatschappelijke onrust.

Het huisvestingsprobleem van vluchtelingen is urgent en daarom gaan de ontwikkelingen snel. Met name tijdelijke opvanglocaties worden door het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) gehuurd en de keuzevrijheid van gemeenten is beperkt. Het is belangrijk om alle partijen steeds waar het mogelijk is, zo snel mogelijk te informeren.

In de gemeente Leidschendam-Voorburg zijn plannen voor de opvang van asielzoekers en is het doel om de taakstelling van de statushouders uit te voeren. Bij de behandeling van de Jaarstukken 2023 is daarom een voorstel ingediend om een reserve Vluchtelingen te vormen, zodat er voldoende middelen beschikbaar zijn voor eventuele extra organisatorische kosten.

Wetsvoorstel Participatiewet in Balans

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft een wetsvoorstel (Participatiewet in Balans) in gediend voor de aanpassing van de Participatiewet. Hiermee wordt ingezet om hardheden uit de wet worden weg te nemen door mensen centraal te stellen en uit te gaan van vertrouwen. Het kabinet wil de Participatiewet beter laten aansluiten op wat mensen (aan)kunnen en nodig hebben. Professionals krijgen meer ruimte om hen daarbij te helpen

Het wetsvoorstel gaat onder andere in op het (verder) versterken van de vakkundigheid van de uitvoering en op passende ondersteuning om een maatschappelijke bijdrage te kunnen leveren via werk of andere vormen van participatie.

Wat de precieze organisatorische en financiële consequenties zijn voor de gemeente Leidschendam-Voorburg is momenteel nog niet duidelijk. Wel is helder dat de nieuwe wet onder andere eisen zal voorschrijven op het gebied van maatwerk en proportioneel sanctioneren (bijvoorbeeld bij het niet nakomen van wettelijke verplichtingen).

Nieuw Wmo-beleid

Het nieuwe Wmo-beleid is nog in ontwikkeling. Er wordt een goede start gemaakt om het voorliggend veld robuuster en toekomstbestendiger te maken. Daarnaast wordt gewerkt aan de sturing op de beweging van curatief naar preventief en het afzwakken van instroom in het maatwerk.

Daarnaast is in 2024 een onderzoek gestart naar de kostprijs van huishoudelijke ondersteuning (HO) in de gemeente. De uitkomsten van dit onderzoek worden in de loop van 2024 verwacht en deze worden, samen met de consequenties voor de gemeente, teruggekoppeld naar de raad.

Het streven is om door herverdeling en verschuiving van middelen en verbinding met middelen voor andere beleidsterreinen (gezond en actief leven, wonen) het beleidsplan Wmo budgetneutraal op te stellen en nieuwe ontwikkelingen en veranderingen vanuit het nieuwe beleidsplan WMO mogelijk te maken. Het is niet uit te sluiten dat een kleine investering noodzakelijk is om het Wmo-beleid toekomstbestendig te maken. Daarnaast kan uit het onderzoek naar de tarieven voor huishoudelijke ondersteuning dat deze tarieven verhoogd moeten worden. Een voorzichtige schatting van de mogelijke financiële impact is € 0,75 miljoen tot € 1,5 miljoen structureel per jaar.

Nieuwe aanbesteding Begeleiding

Ten aanzien van de maatwerkvoorziening Begeleiding heeft de gemeente met ingang van 2024 een nieuw contract voor Wmo-begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf. Het inkoopproces is samen met de gemeenten Wassenaar, Lansingerland en Zoetermeer gedaan.

Het nieuwe contract bevat producten die beter aansluiten bij de behoefte van inwoners en gedurende 2024 worden de cliënten ingedeeld op deze nieuwe producten. De financiële gevolgen van deze nieuwe inkoop worden en indien nodig in de tweede tussentijdse rapportage verwerkt.

Decentralisatie Beschermd Wonen

Gemeenten zijn vanuit de Wmo 2015 verantwoordelijk voor Beschermd Wonen. Tot op heden wordt dit via een centrumgemeente-regeling georganiseerd. Den Haag is de centrumgemeente voor de regio, die naast Leidschendam-Voorburg bestaat uit Zoetermeer, Rijswijk en Wassenaar. De verantwoordelijkheid voor Beschermd Wonen gaat veranderen, waardoor deze taak overgaat naar de regiogemeenten. Het nieuwe verdeelmodel is echter controversieel verklaard. Hierdoor zal de tweede kamer het onderwerp de komende tijd niet gaan behandelen. In de regio is afgesproken dat, in afwachting van definitieve besluitvorming van de Rijksoverheid, de regiogemeenten met ingang van 1 januari 2025 een rol gaan spelen in de toeleiding naar beschermd wonen voor eigen inwoners. Daarnaast is in de regio afgesproken om ook na invoering van het nieuwe verdeelmodel te blijven samenwerken door blijvend aan te sluiten bij de inkoop van Den Haag. De lokale toegang gaan de regiogemeenten zelf organiseren.

Er is een concept-verdeelmodel voor de financiële middelen beschikbaar, waarbij gemeenten in 10 jaar tijd toewerken naar het totaalbedrag dat nodig zal zijn voor Beschermd Wonen. Met name voor de eerste jaren is het risico groot dat deze middelen niet toereikend zullen zijn voor de benodigde zorg, omdat het verloop van de toestroom moeilijk is in te schatten. Regionaal wordt daarom gewerkt aan afspraken over onderlinge financiële solidariteit. Voor de Kadernota wordt er voorlopig van uitgegaan dat de middelen toereikend zullen zijn voor de benodigde zorg en de uitvoering daarvan. Op basis van monitoring worden de risico's steeds beter in beeld gebracht.

Integraal huisvestingsplan

In 2024 wordt samen met de onderwijspartners een nieuw Integraal Huisvestingsplan (IHP) opgesteld voor primair en voorgezet onderwijs. In het IHP wordt voor de komende 10 jaar de huisvestingsopgave op het gebied van scholen in Leidschendam-Voorburg inzichtelijk gemaakt in omvang, doelstellingen en proces.

Voor alle projecten geldt hierbij een aantal (wettelijke) minimumeisen waar nieuwe onderwijshuisvesting aan moet voldoen. De basis voor Leidschendam-Voorburg is met ingang van 2023 energieneutraal (ENG) en Frissen Scholen klasse B. Per project kunnen hier desgewenst bovenwettelijke of locatiespecifieke eisen of ambities aan worden toegevoegd. In het IHP worden de financiële consequenties van de verschillende ambitieniveaus inzichtelijk gemaakt. In de uitvoering van het IHP wordt zoveel mogelijk ingespeeld op actuele prijspeilontwikkelingen (bijvoorbeeld op een eventuele bouwkostenstijging).

Haags toekomstperspectief jeugd- en gezinshulp

De gemeente Den Haag heeft met ingang van 1 januari 2024 de jeugdhulp deels op een andere manier ingericht. Om dat te realiseren, heeft Den Haag een substantieel deel van de jeugdhulp die regionaal werd ingekocht, lokaal ingekocht. De Haagse plannen kunnen onder meer gevolgen hebben voor het zorglandschap (beschikbare jeugdhulp) in de regio. Op basis van een impactanalyse met beheersmaatregelen wordt met Den Haag gemonitord wat de effecten zijn en hoe eventuele negatieve effecten voor de regiogemeenten kunnen worden geminimaliseerd.

Hervormingsagenda Jeugd

De Hervormingsagenda Jeugd is vastgesteld, met als uitgangspunt het advies van de Commissie van Wijzen van 2021 ten aanzien van de bezuiniging van € 1 miljard vanaf 2027. De inspanningen die worden geleverd om de bezuinigingen te realiseren worden landelijk gemonitord. De uitkomsten zijn input voor een deskundigencommissie die beoordeelt wie verantwoordelijk is voor het financiële risico als de bezuinigingen niet worden gerealiseerd. De deskundigencommissie is begin april 2024 gestart.

Implementatie Wams (Wetsvoorstel aanpak meervoudige problematiek sociaal domein)

De Wams is controversieel verklaard, met als gevolg dat de implementatie van de wet is uitgesteld tot een nader te bepalen datum. Door de projectgroep Wams is onderzocht wat de impact van de invoering van de wet zou zijn op de gemeente. Vanuit dit project is geconcludeerd dat een gedeelte van de nieuwe werkwijze (versterken van de aanpak meervoudige problematiek) alvast in een pilot kan worden uitgeprobeerd. Hierbij wordt enkel de doelgroep die openstaat voor deze aanpak meegenomen. Aan zowel de uitvoering van de pilot als de daadwerkelijke invoering van de Wams zullen kosten verbonden zijn. De omvang van de benodigde investeringen is op dit moment nog niet bekend.

Subsidiesystematiek maatschappelijke subsidies en sociale basis

Uit de evaluatie van de subsidietafels is gebleken dat er nadelen zijn aan deze werkwijze. Eén van de belangrijke punten is dat maatschappelijke partners wensen dat de gemeente haar regierol sterker oppakt. Tevens is er behoefte om inzichtelijk te maken wat de sociale basis betekent binnen de gemeente Leidschendam-Voorburg. Momenteel zijn een aantal beleidsdocumenten in ontwikkeling, waaronder de nieuwe subsidieverordening.

In 2025 is sprake van een overgangsjaar omdat de verordening per 1 januari 2026 in zal gaan. De aanvragen zullen wel in 2025 plaatsvinden conform de nieuwe verordening.

Ruimtelijk domein

Leidschendammerhout

Het Leidschendammerhout is een langgerekt natuur- en recreatiegebied met bossen, grasland, riet en plassen. Het maakt deel uit van het gebied Duin, Horst en Weide (DHW), de groene buffer tussen de Haagse en Leidse. Door deelname aan de Landschapstafel DHW werken meerdere partijen aan versterking van de groene kwaliteit van het DHW-gebied. De komende jaren doen zich naar verwachting binnen het Leidschendammerhout meerdere groene ontwikkelingskansen voor. In dat geval is een gebiedsvisie nodig alsook een raming van de kosten van vergroeningsmaatregelen. In het waterwingebied van Dunea wordt momenteel onderzoek gedaan naar mogelijkheden om de drinkwatervoorziening in droge warme perioden te waarborgen. Waterwinning uit plassen en vaarten, waaronder de Vliet, maakt deel uit van het onderzoek. Het Leidschendammerhout is één van de onderzochte locaties. Zonder nu vooruit te lopen op dit onderzoek en de bestuurlijke weging daarvan, kan nu al worden gesteld dat de ruimtelijke inpassing van een drinkwatervoorziening in het Leidschendammerhout of elders een zeer zorgvuldige ruimtelijke inpassing vraagt.

Herontwikkeling woonoord Duivenvoorde

Met de St. Woonoord Duivenvoorde is in december 2023 gekomen tot een IOK. Thans wordt de haalbaarheid onderzocht van het initiatief om ca. 125 ouderenwoningen (100% in de sociale huursector) aan de woningvoorraad toe voegen. Onderdeel hiervan is het uitwerken van de dekking van de verwachte onrendabele top op het project, de door de Stichting gevraagde gemeentelijke bijdrage uit het Sociale Vereveningsfonds en een mogelijke grondverkoop door de gemeente aan de Stichting. Ook zal onderzocht worden of de herinrichting van de omliggende openbare ruimten ten behoeve van het project voor rekening van de gemeente verricht kan worden. Op dit moment wordt gewerkt aan een bouw- en inrichtingsplan voor de herontwikkeling van de openbare ruimten. De uiteindelijke resultaten over de haalbaarheid worden naar verwachting in het derde kwartaal van 2024 voorgelegd aan college en raad. Er is thans nog geen scherp beeld te verkrijgen over de financiële businesscase. De mogelijke financiële bijdragen van de gemeente wordt deels gedekt uit het door de Provincie Zuid-Holland toegekende projectsubsidie Woonoord Duivenvoorde blok 1 van € 250.000.

Gebiedsontwikkeling Overgoo/Fleetpark

Een belangrijke voorwaarde voor de subsidie is de cofinanciering door de gemeente. Dat betekent dat de raad zal moeten instemmen met de cofinanciering van de helft van het tekort. Het tekort bedraagt € 8.764.801, ofwel de cofinanciering bedraagt 50% daarvan is € 4.382.401. Dit tekort is gebaseerd op de kostenramingen voor realisatie van het recent vastgestelde Stedenbouwkundig plan en op een recente complexwaarde taxatie. Als de subsidie toegekend wordt dan zal het bedrag in een keer aan de gemeente uitgekeerd worden. Dit is gunstig voor de liquidatiepositie van de gemeente. Voor de bovenwijkse voorzieningen in het plan geldt dat 68 % van de totale kosten ad € 1.445.766, toerekenbaar is voor de subsidie, dus € 983.121. Het gaat dan om de aanpassing van het kruispunt Overgoo en de Westvlietweg en de verbetering van het park tussen Overgoo en de Oude Bleijk. Het resterende deel (32 %) van deze kosten, komt volledig voor rekening van de gemeente en bedraagt € 462.645.

Hoogvliet Klaverweide

Dit project verkeert in de verkennende fase: Sloop van de bestaande supermarkt en aangelegen winkels ten behoeve van de realisatie van een parkeergarage, nieuwe supermarkt (incl. winkels) en woningbouw op de supermarkt. Naar verwachting wordt na de zomer een intentieovereenkomst tussen de gemeente en initiatiefnemer Hoogvliet Vastgoed getekend.

Ontwikkeling buitenlocatie Stadsbeheer

Het voornemen bestaat om dit project op te nemen in het maken van een gebiedsvisie voor de Veurse Achterweg, waarbij onder meer de eigendommen van Fugro worden betrokken.

Bedrijfsverzamelgebouw Herenstraat

Herenstraat 42 wordt verkocht aan een ontwikkelaar. Deze ontwikkelaar realiseert een ondergrondse parkeergarage, een nieuwe Hoogvliet supermarkt, woningbouw en een bedrijfsverzamelgebouw. De gemeente is de beoogd eigenaar van het bedrijfsverzamelgebouw. Dit gebouw wordt tegen een kostendekkende huur verhuurd aan (startende) ondernemers.

Actieplan Verkeersveiligheid

In 2024 komt het Actieplan Verkeersveiligheid naar buiten. Te nemen maatregelen om de verkeersveiligheid en leefbaarheid te vergroten kunnen naar verwachting worden gedekt uit de reserve Mobiliteit. Het in 2023 genomen kabinetsbesluit om een groot aantal rijksprojecten te pauzeren, waaronder het project A4 Haaglanden / N14, heeft waarschijnlijk tot gevolg dat de druk op het autoverkeer het lokaal wegennet toeneemt en daarmee de verkeersveiligheid en leefbaarheid meer onder druk komen te staan. Het gevolg hiervan kan zijn dat de komende jaren additionele middelen nodig zijn om de verkeersveiligheid en leefbaarheid in de gebieden rondom de lokale wegen niet te later verslechteren. Deze ontwikkeling is nu nog niet te vertalen in een extra impuls.

Basisontwerp verkabeling hoogspanningstracé

Voor het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen (verkabeling), start in het voorjaar van 2024 de fase van het basisontwerp. Deze fase duurt standaard zo'n 2 jaar. Het basisontwerp zal beter zicht geven op de definitieve kosten van de verkabeling. Dit zal waarschijnlijk leiden tot een bijstelling van de bestemmingsreserve ondergrondse hoogspanningskabels door indexeringen van afgelopen jaren.

Beheerplan wegen

Op dit moment wordt er gewerkt aan de actualisatie van het beheerplan Wegen. De voorganger van het beheerplan Wegen, het integraal beleidsplan Wegen, liep tot en met 2023. Voor 2024 en verder is er daarom een nieuw plan nodig. De verwachting is dat er aanvullende budgetten nodig zijn van ongeveer € 2 mln. Dit zal verder worden gespecificeerd en via een afzonderlijk BBV ter besluitvorming worden voorgelegd.

Beheerplan sport

Voor het onderhoud van de buitensportaccommodaties wordt een beheerplan opgesteld voor het dagelijkse en het groot onderhoud. Het groot onderhoud bestaat voor een groot deel uit renovatie/vervangingen van de aanwezige sportvelden. De huidige methode is dat de vervangingen uitgevoerd worden door een krediet beschikbaar te stellen. Het nadeel hiervan is dat dit niet flexibel is en er niet snel gehandeld kan worden op afkeuring van velden. Door de kredieten te vervangen voor voorzieningen zijn we flexibeler en voldoen we beter aan de regels van de financiële verordening. Een voorstel om de kredieten te vervangen door een voorziening is in voorbereiding en zal het tweede of derde kwartaal naar de raad komen.

Wateroverlast natuurgrasvelden

De natuurgrasvelden 4 en 7 op sportpark 't Loo hebben te maken met wateroverlast waardoor het gebruik van de velden onzeker is. Op dit moment wordt er gezocht naar de oorzaak. Een mogelijke oplossing is om de beide natuurgrasvelden te vervangen door kunstgrasvelden.

Bedrijfsvoering & dienstverlening

Gemeentefonds/ opschalingskorting

In de Voorjaarsnota van het Rijk zijn afspraken verwerkt die relevant zijn voor gemeenten. In de afgelopen periode heeft de VNG, mede namens de M50 en dus ook Leidschendam-Voorburg, in meerdere intensieve gesprekken met het demissionaire kabinet gestreden voor de goede financiële positie voor gemeenten. Die gesprekken hebben resultaat opgeleverd: de opschalingskorting wordt vanaf 2026 structureel geschrapt, rond de WMO zijn afspraken gemaakt over een rechtvaardige risicoverdeling, objectieve indexering en aparte fondsvorming en er komt een eerste bijdrage ter compensatie van de hogere zorgkosten vanaf 2026. Ook zijn er afspraken gemaakt over een opschoonactie voor specifieke uitkeringen. Het kabinet vraagt hiervoor helaas wel een prijs: in 2025 wordt het gemeentefonds eenmalig lager vastgesteld. De financiële effecten worden, nadat de meicirculaire is ontvangen, definitief in de gemeentelijke begroting verwerkt.

Externe Wet en regelgeving en gemeentelijke lasten

Het risico dat externe wet- en regelgeving zoals de NIS2, de Omgevingswet, de Wet Open Overheid (WOO) en de vernieuwde archiefwet de gemeentelijke lasten beïnvloeden, zonder dat de gemeente daar invloed op heeft, is significant. Deze wetten kunnen onverwachte financiële lasten veroorzaken, zoals kosten voor aanpassingen aan systemen, training van personeel en naleving van nieuwe voorschriften. Gemeenten hebben beperkte tot geen zeggenschap over de totstandkoming van dergelijke wetten. Onvoldoende voorbereiding en anticipatie op deze veranderingen kunnen leiden tot budgettaire overschrijdingen en vertragingen in gemeentelijke projecten. Het is essentieel dat de gemeente proactief maatregelen neemt, zoals voortdurende monitoring van wetswijzigingen en het ontwikkelen van flexibele beleidsstrategieën om financiële risico's te beperken en de continuïteit van dienstverlening te waarborgen.

Effecten uit het nieuwe coalitieakkoord van het Rijk

Na het opstellen van deze kadernota is er door de formerende partijen een coalitieakkoord gesloten. De mogelijke effecten voor onze gemeente worden de komende tijd geïnventariseerd en waar nodig in de begroting verwerkt.

Bijlagen

Uitgangspunten kadernota

Loon en prijspeil

Jaarlijks stijgen personele en materiële uitgaven met de loon- en prijsindex. Grotendeels worden gemeenten hiervoor gecompenseerd via een hogere uitkering uit het gemeentefonds. Om de gemeentelijke organisatie financieel gezond te houden, is het belangrijk om rekening te houden met de prijsontwikkeling bij het opstellen van een nieuwe begroting. De bestendige gedragslijn van de afgelopen jaren is de financiële effecten van de loon- en prijsontwikkelingen mee te nemen in de kadernota. In de kadernota wordt daarom rekening gehouden met het financiële effect van het verschuiven van prijspeil 2024 naar dat van 2025. Om het effect hiervan voor de gemeentelijke budgetten te kunnen bepalen zijn de gemeentelijke budgetten geïndexeerd. Bij het indexeren is gekeken naar de aard van de budgetten. Daarbij zijn de volgende index-percentages toegepast:

Index	2025
Loonindex	4,40%
Prijsindex	3,40%
Subsidie-index	6,33%
Index Gemeenschappelijke regelingen	4,87%
Tariefindex	4,87%
Huurindex	3,40%
Bouwindex	19,95%

De gemeente hanteert voor de bepaling van de indexcijfers een eenduidige systematiek. De indexpercentages, afgezien van de bouwindex, zijn gebaseerd op het centraal economisch plan (CEP) 2024, dat door het centraal planbureau (CPB) beschikbaar is gesteld. De bouwindex is gebaseerd op het getal dat de VNG hiervoor jaarlijks in december over het eerstvolgende jaar publiceert (betreft dus indexcijfer 2024 die we als raming nemen voor prijspeil 2025). Het ophogen van kredieten naar prijspeil 2025 leidt vaak pas later tot effect in de gemeentelijke exploitatiebegroting omdat de kapitaallasten van de betreffende kredieten dan pas gaan lopen.

Inwoners en woonruimtes

Naast loon- en prijsontwikkelingen wordt de gemeentelijke dienstverlening beïnvloed door de ontwikkeling van het areaal en de demografische ontwikkeling. De beschikbare woningvoorraad bepaalt deze in belangrijke mate. Hoe meer woningen en mensen er in de gemeente wonen, hoe meer beroep er gedaan wordt op de gemeentelijke voorzieningen en dienstverlening. In deze kaderbrief is daarbij uitgegaan van onderstaande kerngegevens. De basis hiervoor vormt de werkelijke woningvoorraad per 1-1-2024 en de geactualiseerde woningprognose o.b.v. diverse bouwplannen in de gemeente.

Jaar	Aantal woningen per 1-1	Aantal inwoners per 1-1
2024	37.931	78.228
2025	38.656	79.710
2026	39.499	81.690
2027	39.826	82.370
2028	40.072	82.880

Reserves

Reserve	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2024	Stand 31-12-2025	Stand 31-12-2026	Stand 31-12-2027	Stand 31-12-2028
Algemene reserve						
Algemene reserve	12.239	12.239	12.239	12.239	12.239	12.239
Algemene Reserve (vrij besteedbaar)	57.139	53.333	51.433	48.146	48.245	48.245
Exploitatieresultaat (cumulatief)		1.955	2.392	-16	-801	-938
Totaal Algemene reserve	69.377	67.527	66.064	60.369	59.683	59.546
Bestemmingsreserve						
Reserve Dekking afschrijvingslasten	26.372	26.169	24.549	23.110	21.456	19.783
Reserve Herwaardering Activa	3.650	3.300	2.950	2.600	2.250	1.900
Reserve Bereikbaarheid Stompwijk	5.471	5.471	5.471	5.471	5.471	5.471
Reserve Verevening Sociale Woningbouw	205	205	205	205	205	205
Reserve Nazorg Rietvink	350	350	350	350	350	350
Reserve Onderwijshuisvesting	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
Reserve Duurzaamheid en Energietransitie	43.289	40.104	38.351	36.398	34.644	34.644
Reserve Bereikbaarheid	3.360	3.360	3.360	3.360	3.360	3.360
Reserve Langer Zelfstandig Wonen	9.687	8.377	7.067	6.007	5.107	4.207
Reserve Mobiliteit	18.153	17.953	17.953	17.953	17.953	17.953
Reserve Sterk voor Noord	8.800	8.800	8.800	8.800	8.800	8.800
Reserve Ondergrondse Hoogspanningskabels	3.350	3.335	3.085	2.935	2.935	2.935
Reserve Herontwikkeling Julianabaan	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Reserve Herstelbeleid	2.028	1.356	1.356	1.356	1.356	1.356
Reserve Ondersteuning energielasten	933	758	583	408	408	408

Reserve CID Binckhorst (Velostrada)	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Reserve CID Binckhorst (Leefbaarheid)	5.700	5.700	5.700	5.700	5.700	5.700
Reserve Vluchtelingenopvang*	0	3.473	3.473	3.473	3.473	3.473
Totaal Bestemmingsreserve	143.848	141.210	135.752	130.625	125.967	123.044
Totaal	213.225	208.737	201.816	190.994	185.650	182.590

**Onder voorbehoud van besluitvorming door de raad op 9-07-2024*